

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2023. április 12–16., országos szakasz

8. osztály, magyar tagozat

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL**45 pont**

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

Nagyapa megkér, hogy húzzam fel szépen a gramofont. Majdnem mindig, amikor bemegyek hozzá, megkér. Nagyapa nem tud rádiót hallgatni, se tévét nézni, azt mondja, fáj a feje mindentől, ami árammal működik, egyedül csak a gramofont tudja hallgatni, ott a kisasztalon, a füles fotel mellett. Nagyapa nem tud felállni, de ha áthajol a karfán, akkor ő is eléri, és fel tudja húzni magának.

Senki másnak nincs gramofonja az egész blokkban, az egész negyedben, de még az egész városban se, egyedül csak az én nagyapámnak, azt mondja, azért, mert a gramofonok kimentek a divatból, amikor bejött a villany. Egyedül csak az a kár, hogy csak egyetlen egy lemeze van hozzá, egyetlen egy dallal, amelyik a nagy fákról meg a fekete erdőről, meg az eltévedésről szól, legalább ezerszer meghallgatta már, de az is lehet, hogy egymilliószor, és én is nagyon sokszor meghallgattam már vele, mert majdnem mindig, amikor bemegyek hozzá, megkér, hogy húzzam fel szépen, pont úgy, ahogy most, csak az a baj, hogy most énnékem egyáltalán nincsen kedvem felhúzni se, meg hallgatni se, mert nagyon rossz napom volt, mert az énekővő, amelyik nem a rendes óvó nénink, hanem a kórusos, azt mondta, hogy botfülem van és hamisan énekelek, de annyira, hogy az egész kórust elrontom, mert kihallatszik belőle a hangom, az egész felső csoportból egyedül csak az enyém, és most nincs ideje külön foglalkozni velem, mert nagyon készülünk az ünnepségre, úgyhogy az lesz a legjobb, ha nem is énekelek egyáltalán, hanem csak tátogok, úgy, mintha néma lennék, és én hiába mondtam neki, hogy nem akarok néma lenni, azért, mert nem vagyok néma, azt mondta, hogy akkor is csak tátogjak, ezt nem akarom elmesélni Nagyapának, de a gramofont se akarom felhúzni, megfogom a réz fogantyút, de nem forgatom meg, nem bírom megforgatni.

Nagyapa akkor megkérdezi, hogy mi a baj, én nem akarom elmondani, csak nézem a fekete lemezen a csillogó barázdákat, és aztán azt kiáltom, olyan hangosan, amilyen hangosan csak tudom, hogy utálok a zenét, és meglököm a gramofont, úgy, hogy majdnem leesik a kisasztalról, és attól, hogy le fog esni, úgy megijedek, hogy sírni kezdek, azt sírom, hogy utálok a zenét, utálok-utálok-utálok.

Aztán egyszer csak már a Nagyapa ölében vagyok, nem tudom, hogy kerültem oda, nem éreztem, hogy megfogott, azt se, hogy felemelt, úgy tart, mint akkor, amikor lovast szoktunk játszani, csak most nem a lovak hangját utánozza, hanem azt mondogatja ő is, hogy utálja, utálja, utálja, de hallom a hangjában, hogy nevet, tudom, hogy rajtam, úgyhogy ettől még dühösebb leszek, de Nagyapa úgy nevet, hogy az egész füles fotel remeg és rázkódik, kopog a padlón a négy nagy oroszlánlába, és a kopogás végighullámszik a padló deszkáin, mintha földrengés lenne, elér egészen a sokfiókos mahagónikomódig, aminek a tetején Nagyapa kupái meg serlegei vannak, és a serlegek összekoccannak, és megkonduznak, és közben a fiókok félig kicsúsznak, és aztán vissza a helyükre, és megint ki, és megint vissza, mindegyik fiókba más van, az egyikbe gyógyszeres üvegek, a másikba cipőkanalak, a harmadikba rézkilincsek, a negyedikbe madártojások, az ötödikbe csengők, a hatodikba legyezők, a hetedikbe újságkivágások, a nyolcadikba csavarok és szegek és csavarhúzó és kalapácsok, a kilencedikbe zsebórák és karórák és mandzsettagombok, a tizedikbe kicsi kávécsészék és még kisebb pálinkás poharak, és mindegyik fiók másképp zörög, bong, csattog, és csörög, pont olyan, mintha a fiókok elején [...] nagy oroszlánfejek énekelnének morogva, mert mindegyik fiókon egy tátott szájú bronz oroszlánfej van, mindegyik egy kicsit másabb, mint a többi, de most egészen egyformák, mert lobogó sörénnyel, morogva énekelnek, és hallom, hogy Nagyapa se nevet már, hanem ő is morogva, vadul énekel, azért mert ő a Főoroslán, és én is pont úgy morgok már, ahogy ő, mert én meg a Főoroslán legjobb barátja vagyok, de az is lehet, hogy én vagyok a Főoroslán és Nagyapa a Főoroslán legjobb barátja, egy régi-régi éneket énekelünk, nem tudom, hogy miről szól, de az biztos, hogy benne van, hogy mi nem félünk senkitől, és nem félünk semmitől, a széltől se, a holdtól se, a naptól se, a sötétől se, bátrak vagyunk, és nagyon nagyok, és a hangunk, az nagyon szép, és nagyon messzire hallatszik, és én tudom, hogy mindenki hallja, mindenki az egész blokkban, az egész negyedben, az egész városban, mindenki, még az hülye ének óvó néni is.

(Dragomán György: Az oroszlánkórus. Részletek)

gramofon: hanglejátszó készülék

mahagónikomód: sötét fából készült fiókos szekrény

1. Mi az oka annak, hogy Nagyapa mindig csak a gramofont hallgatja? 5 pont
 2. Milyen korú lehet a történetben szereplő gyermek? 5 pont
 3. Értelmezd a szöveg alapján a gyermek kifakadásának, a zene iránti gyűlöletének okát: „...*utálom a zenét, és meglököm a gramofont, úgy, hogy majdnem leesik a kisasztalról, és attól, hogy le fog esni, úgy megijedek, hogy sírni kezdek, azt sírom, hogy utálom a zenét, utálom-utálom-utálom.*” 5 pont
 4. Mutasd be 4–5 mondatban az unoka és a nagyapa közti viszonyt! 5 pont
 5. Értelmezd 4–5 mondatban a novella zárlatát: „... *egy régi-régi éneket énekelünk, nem tudom, hogy miről szól, de az biztos, hogy benne van, hogy mi nem félünk senkitől, és nem félünk semmitől, a szélről se, a holdtól se, a naptól se, a sötétől se, bátrak vagyunk, és nagyon nagyok, és a hangunk, az nagyon szép, és nagyon messzire hallatszik, és én tudom, hogy mindenki hallja, mindenki az egész blokkban, az egész negyedben, az egész városban, mindenki, még az hülye ének óvó néni is.*” 10 pont
 6. Foglald össze 4–5 mondatban, hogyan és minek hatására változik a gyermek hangulata az események során! 10 pont
- Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL

45 pont

Írd meg véleményed 1–1,5 oldalban a bíró álláspontjáról!

Látogatókat nem fogadott a bíró, napját jórészt a hivatalában töltötte, csak hajnalfelé vetődött haza. Ilyenkor hosszú, hosszú beszédeket mondott magában, melyekben igazolt mindenkit, aki vétkezett, és vádat emelt azok ellen, akik nyugodtan emésztene. Egy-egy tilalomfa előtt megállt a parkban, mosolyogva csóválta a fejét. „A gyepre lépni tilos.” Dehogy is tilos, szabadságot és boldogságot az embereknek, labdateret a gyermekeknek, hogy napfényben cikázzanak, a gyep nem az öreg polgárok szemének való, az élet azért van, hogy használjuk.

(Kosztolányi Dezső: A jó bíró. Részlet)

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont